BURUNKIŞLA KÖYÜ FOLKLORUNDAN DERLEMELER

Memduh ŞENOL

BOZOK (Yozgat) İli, Sarıkaya ilçesine bağlı Burunkışla köyü ilçeye yaklaşık onbeş km. mesafededir. Burunkışla köyü halkının bir kısmı, Balkan ve Rumeli muhacirdir. Kökler ve dalların, tarihin acı bir seyrinden sonra tekrar anavatanda buluştuğunun tipik bir örneğidir. Osmanlı kültürü ile bağı kopan Türkmen kültürünün tekrar birleşip kaynaştığı ve daha zenginleştiğinin örnek bir misalidir.

Göçmen kardeşlerimiz tamamen mahallileşmişlerdir. Burunkışla Köyünün folklorik ve kültürel yapısı çok zengindir. Yaptığım incelemede bu milli kültür değerlerinin yazılı Türk edebiyatına aktarılmadığını gördüm. Bu konuda bir şey yapabildimse kendimi bahtiyar sayacağım.

Köyün, 'ak kadın'ı Atike Nine, 1940 lı yıllardaki feci Erczincan depreminin Burunkışla varyantını yişet (ağıt) olarak şöyle aktarmaktadır:

Erzincan duman oldu veran oldu
Halimiz yaman oldu güman oldu
Yiğitler telef oldu kurban oldu

Ah nenni nenni anasız yavrum
Vah nenni neni kimsesiz bacım

Erzincan'ın yolu karadır kara
Bak, nice canlarım karıştı kar'a
Göçtük Erzincan'dan ottan ocaktan.

Ah nenni anasız yavrum
Vah nenni nenni kimsesiz oğlum

(2)

Elveda deli gönlüm elvada,
Baş yastıkta ele gözüm uykuda
Yar gelse görse beni bu halde.

Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahında size düş olsun.

Bizin dağın kurdu kuşu uluşur,
Dostlar ağlar düşmanlarım gülüşür.
Sağ olanlar gün gelir de görüşür.

Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahı da size düş olsun.

Bizim bağa ayva ektim nar olmaz
Gül bülbüle, neden bilmem yar olmaz.
Senin gibi yosma bana yar olmaz.

Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahında size düş olsun.

Burunkışla mani'lerinden örnekler:

Karşıda viş viş kaynana
Ön dişi düşmüş kaynana
Biz oğlunla yan yana
Sana kapı dibi kaynana

Peşkir peşkir üstüne
Başı dizim üstüne
Güvenme el oğluna
Yar sever gül üstüne

Asmadan üzüm aldım
Salkımı güzün aldım
Kalk sılaya gidelim
Anandan izin aldım

Yeşil bindallım katlı
İçinde altun saklı
Sana varmam hey oğlan
Anan yırtık çoraplı

Evleri var çukurda
Gözüm sarı çakırda
Deve sağmış geliyor
Kalaylı bir bakırda

Kara boncuk gözleri
Ali'nin öküzleri
Ali görmüş kızları
Satıyor öküzleri

Kahvenin önünden geçtim
Sade bir kahve içtim
Göz ağrımı görünce
Ben ey olmam bu dertten

Sabah yıldızımısın
Bayır kunduzumusun
Heç bizlere gelmiyon
Gaymakam gızı mısın?

Kazak örüyom kazak
Doksandokuz ilmekten
Yarim pestil yollamış
Yiyemiyom gülmekten

Cepkenimin gülleri
Sarı olsun solmasın
Sevdiğimin annesi
Beğenmezse almasın.

Burunkışla Tekerlemeleri

Bayırda çalı kestim
Bir alaca yılan gördüm
Yılan bizim nemiz olur
Al çık, balçık sana derim ala yıla, sen çık.

Armudu kestim tavana astım
Şıp dedi düştü kargalar uçtu
Anam yoğurt getirdi
Kedi burnun batırdı
O kediyi netmeli

Minareden atmalı
Minarede bir kuş var
Kanadında gümüş var
Eniştemin cebinde
Türlü türlü yemiş var…

Değirmene girdi köpek
Değirmenci çaldı kötek
Ham kepek yedi köpek
Hem kötek yeti köpek

Horoz öttü
Tavuk tepti
Kadın kıza
Nazar etti.

Dünür geldim şu evin kızına
Yazı yazdım aynasının tozuna

Burunkışla Bilmecesi

İçi taş
Dışı taş
Dolaş ha dolaş
Cevap: Minare

Burunkışla Deyimleri

Kursak kavurgasını ister.

Dığdığının dığdığı, dış kapıya yığdığı.

B.. unda boncuk görmüş. (kibirliler için söylenir)

Başın pınar, ayağın göl olsun.

Ali kıran baş kesen misin?

Hasan Hüseyin düşmanı mısın? (Su vermeyen muhannetler için söylenir.)

Divanlı'nın eşeği gibi, yükü sırtından atma…

Burunkışla Köyüne Ait Sözler

Kiriz	:	Zayıf hastalıklı
Çapar	:	Kavgacı huysuz
Gobel	:	Serseri
Külek	:	Pekmez yağ çalma, konan tahta kapaklı kab.
Yıllık	:	Şası
Yalak	:	Çeşme önündeki oluk
Çiğit	:	Meyve çekirdeği
Koyak	:	Kaya oyuğu
Kırmızı	:	Domates
Çörten	:	Çeşme lülesi
Gün Aşığı	:	Günebakan çiçeği
Kelek	:	Sazdan yapılmış gölgelik
Madımalak	:	Madımak
Harnım parnım	:	Karmakarışık
Sellen seyip	:	Başıboş avare

KAYNAK KİŞİLER

1- FATMA OKUR / 27 Yaşında, Romancı–Yazar Burunkışla köylü.

2- ATİKE ELVEREN / 90 yaşında, eski ve yeni yazı bilir, Burunkışla köylü.

3- NAZİKE ALTINOK/ 52 yaşında, okur yazar Burunkışla köylü.

4- EMRE AKARSU / 13 yaşında, öğrenci Burunkışla köyünde ikamet eder. Şiir denemeleri var.